

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Reverendi Patris Alberti Chanowsky è Societate Iesv
Vestigivm Boëmiæ Piæ seu: Res Qvædam Memoratv
dignæ, quæ in Boëmia præsertim in Districtu Prachensi &
Pilsensi, vel ab hominibus sunt piè erga Deum ...**

Chanovský, Albrecht

Pragae, 1659

Capvt VIII. Fontes.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-50656](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-50656)

C A P V T VIII.

Fontes.

Quadrante milliari à Civitate Sussicensi ad occasum est Mons & silva altissimo situ, nomine Dreatobor, quasi dicas *sancta silva Pinorum*; Illic visitur copiosus Fons salubris aquæ, quâ multi frequenter visitant, & oculos suos & corpora lavant. Nonnunquam etiam sacerdotes piam Processionem eò instituunt, & concionem habent ad populum. Origo huius fontis dicitur hæc fuisse. Virgo quædam pia morti proxima Amicos rogabat ut corpus ipsius de mortuæ curru imponerent & duos bones jungerent. Qui cum ad prædictum venissent locum nullo modo ulterius progredi voluerunt. Illic igitur sepulta, ubi usque hodie signum sepulchri visitur. Et continuo juxta sepulchrum fons aquæ copiosus erupit. Non est dubium, quin olim locus, iste magnæ venerationi Maioribus nostris fuerit, & illic varij morbi curati sint. Fons nominatur *Vodolanka*. Suspicer quod à nomine illius Virginis nomen sumpserit: quia

quia

quia olim in Boëmia multi viri vocabantur proprio nomine *Vvodolan* & fortè non nulla fœmina *Vvodolana*. Et ita probabile videtur hanc ita vocitatam & ab illa fontem dictum derivatè more Boëmico *Vvodolanka*. Quamvis & fons à Page vel Pagus proximus à Fonte dicitur *Vvodolanij*.

Ex *Vvodolanka* sæpius rustici tempore siccitatis hauriunt aquam, & in suos puteos & fontes infundunt, certam concipientes spem, se ex nubibus Cæli pluviam habituros, & obtinent speratam. Hic, num causæ naturales operentur, an miracula, an superstitio, doctiores disputent & judicent.

Est ad ad partem alteram eiusdem Civitatis Sussicensis fons, cuius aqua medetur varijs morbis: valdè laudatur.

Reperitur & alius Fonticulus ad Sacellam Sanctæ kunkhutæ circa oppidum Straziovv in monte prope fines Boëmiae & Noraviæ, quo oppidami in maxima penuria aquarum & siccitate cum Processione confugiunt. Et post cantum pium & sacras preces turbant aquam fonticuli. Quo factò vix unquam regrediuntur domum sine pluvia. Hæc retulit R. Dominus Simon Simonis Parochus prædicti oppidi, qui etiã,
ipse

ipſe fuſis precibus & motâ quâ veluti Angelus ad probaticam piſcinam una cum populo pluviâ impetravit.

Stoborzicenſis pagus una cum Parochiali templo S. Aegydy Domini Henrici Kocz altiffimo loco ſitus eſt uno milliari à Civitate Clatoviendi. Hic etiam in tam alto ſitu loci Cæleſtis medicus multis mortalibus medicinam corporalem fontem aquæ propoſuit. Celebris ſolet eſſe illuc undique peregrinatio quotannis feriis Paſchalibus, & per illam aquam varij morbi maxime oculorum curantur. Magni ſit à Populo, eoque magis quod à Sacerdotibus jam ſæpius fuerit benediſta.

In Nizovv Domini Planiceniſis Illuſtriſſimi Comitis Jaroslai Barzitiæ à Martinicz nunc ſupremi Regni Boëmæ Burgravij eſt fons bonâ & ſalubri aquâ plenus, quam frequentant magnæ turbæ Populi, & varias ſanitates corporis à DEO per hanc aquam obtinent. Cuius fontis origo hæc fuiſſe narratur, Virgo fuit quædam in Bavaria pluribus annis lumine oculorum & viſu privata; pro qua DEUM parentes enixe deprecabantur, ut viſum recipere mereretur. Ad tam igitur instantem illorum petitionem revelatu illis & Puellæ fuit, ut abin-

rent

rent in Boëmiam ad cœtrum locum, & ubi
 fons aquæ eruperit, illuc sanatum in puel-
 lam, Itaque ubi ad Niczovv pervenissent,
 visum est illis paululum subsistere, & ecce
 fons antè conspectum illorum ebullij, quo
 illa Virgo oculos lavit, & lumen solis sub-
 ito conspexit, & DEO maximas gratias e-
 git, ac pro memoria huius facti elegantem,
 & magnum Crucifixum ad eum locum fieri
 curavit, qui intuentibus magnam sui adfert
 venerationem.

Sulceperat vix quidam subdiaconatum,
 volens etiam brevi sacerdos fieri: interea
 excæcatus fuit, Hic veniens ad prædictam
 aquam piè DEUM veneratus, oravit, oculos
 aquâ abluit, & continuò lumen oculorum
 recepit.

Pagus Brziezian sub Dominio Horaze-
 diovicensi est, & ab ipsa Civitate distat cir-
 citer medio milliari. Circa hunc Pagum
 visitur fons in campo, & calliculo, circum-
 datus novâ ædiculâ ex muro, ubi plura sine
 dubio miracula contigerunt quæ notata
 non sunt: unum tantum, quod ipse bonæ
 memoriæ Dominus Adamus Pernglo, cui
 accidit, narrare consveverat, cuius rei nar-
 ratæ testes plurimi Nobiles etiamnum sup-
 erunt. Dominus igitur Adamus Pernglo,
 I Eques

Eques boemus cum Cive quodam Planicensi ex Psalmo 113. cuius initium: *In exitu Israël de Aegypto, cantrârunt. Simulacra gentium, argentum & animum, aures habent & non audient, oculos habent & mercedam videbunt.* Ita DEO displicuit hæc sacri textus inversio, & abusus, ut illico uterque excæcicaretur. Quod illis maximo dolori fuit. Quare inde profecti, cum venissent ad prædictam salutarem aquam è curru descendentes possitis genibus culpam suam defleverunt, & suppliciter DEUM pro sanitate deprecati sunt. Deinde aqua oculos abluerunt. Et ecce subito alter alteri cum gaudio narravit, quæ loca circumposita redonato à DEO lumine cerneret; quæ itidem alter se conspiceret affirmabat; atque ita genibus flexis, gratijs ferventer actis sani in oculis domum redierunt.

Ioannes Planicensis Opificio Braxator, cum in gravi morbo nullum appetitum ad comedendum quatuor diebus haberet, nec quidquam cibi gustasset, voto se obstrinxit, si convalesceret se ad fontem perrecturum, & juxta illum curaturum ædiculam in modum sacelli. Et statim convalescere cepit. Vbi ad aquam accessit, hausit paululum ex
illa,

illa, & subito appetitus ad comedendum redijt & ipse perfectè sanatus fuit.

Pragæ circa templum sancti Venceslai in nova Civitate fons copiosæ & recentis aquæ, quem plurimi Pragenses quotidie frequentant, partim aquam illic bibant, partim in domos suos referunt, & plurimum illâ haustâ recreantur, videntur etiam quidam relevari in suis defectibus & morbis corporalibus.

Inter Civitatem Strakonicensem & castrum Rzipcze fons est aquæ salubris, ubi complures suis oculis medicinam repererunt. Ex quibus Domina Anna Hexovva civis Strakonicensis filium Nicolaum cæcum effectum, quem plurimi existimabant semper cæcum, & lumine cassum mansurum, adduxit ad prædictam aquam, & oculos filij abluit, & subito apparuit albugo tanquam pellicula, quæ est circa albumen ovi, quam illa detraxit, & statim visus filio est restitutus, qui etiam nunc vivit junior Notarius Civitatis Strakonicensis. Et quamvis in uno oculorum quoddam vitium seu defectum habeat; hoc tamen illi, dum è pustulis laboraret, contigit. Hoc nostro tempore Dominus Ioannes Raus

ædiculam quandam curavit illic exstrui, quâ fontem ipsum maxima ex parte inclusit.

Ad Pagum prioratus & Dominiij Strakonicensis nomine Kzty, visitur, item fons ad quem columna Crucifixi. Cuius origo hæc est: fuit aliquando in eo Pago Mater Familias, nomine Anna in domo Petrazio-vvitz, contra quam Maritus adeò irâ & odio exarsit, ut illam summè affligeret, & verberibus crebriò exciperet, & capillis huc, illucque traheret; unde illa ob magnam afflictionem & continuam vim lacrymarum ratione, & visu privatâ fuit, & amens in silvam Pago proximam profugit. Vbi monitu & ductu Angeli unguibus manuum terram egerere cepit, donec foveolam quandam efficeret, in qua cum humorem sentiret adesse, oculos abluit, & rationis ac visus pariter compos facta fuit. Abijt ergo in Pagum Erzezan, & læta vicinis DEI virtutem & omnem suam actionem circa prædictam aquam exposuit. Et ecce subito confluit illuc multitudo magna ruralis plebis, inveneruntque fonticulum aquæ, quam unus pileus caperet, & DEUM laudantes adoraverunt. Et quia mulier inventrix aquæ Anna vocabatur, promulgarunt

runt

runt celebrem eò peregrinationem in Festo S. Annæ, unam & Festo S. Mariæ Magdalænæ alteram, & fontem profundiorē effecerunt, muro circumpederunt, & juxta ædiculam exstruxerunt cā spe, ut successu temporis inibi templum ædificarent. Erat eo tempore quidam dives rusticus in prædicto pago, qui ad dictas Processiones, & Peregrinationes sacerdotes evocabat, & lautè tractabat, qui aquam quatannis benedicebant, sacra ibi celebrabant, & Concionēs habebant, ubi multi cæci, & lippientes oculis, ~~multi item scabiosi sanitate~~ donati sunt. Hinc ad eò celebris ille fonticulus factus est, ut peregrinationes frequentes eò fierent, non modo incolarū districtus Prachensis, sed etiam ab alijs longè remotis districtibus, qui cum morbidi fuissent, optatā sanitate potiti sunt. Silvula autem illa tota excisa, & agri valdè vicini aquæ spectantur. Quibus ne aqua noceat, ipsa non longè à fonte in terram se abdit, & sub agris ad viam erumpit, & ulterius sinè damno pergit: nihilominus tamen agros, sub quibus fluit, valdè fæcundat. Quam Processionum celebritatem interruperunt proximè exorta bella; ubi plura sinè dubiò miracula facta oblivioni data sunt. Hoc

tamen narratur unum, quod quidam (quod animo, vel quibus in peccatis incertum est) totus nudus fontem ingressus, corpus suum lavit & statim aquâ evanuit. Quare incolæ denuò altius foderunt, & rursus aquam provocârunt, & reduxerunt.

Circa montem viridem ad medium miliare versus septentrionem est in silva sacellum S. Adalberti ubi ipse sæpe locum transiens quiescebat, ubi visitur, in ipso sacello lapis in quo jacebat, & alter in quo sedebat. Non longè inde in altera silva est fons, quem dicitur idem S. Adalbertus Martyr & Pontifex benedixisse; unde dicitur & creditur aqua illa sanitates non nullas operata. Quare sæpius, maximè ferijs maioribus Paschatis, & festo ejusdem sancti, quod est 23. Aprilis, quibus diebus locus ille maiori frequentia hominum, colitur, populus aquam visitat, & oculos abluit.

Fontem in suburbio Civitatis Clatoviensis dicitur olim invenisse quædam Virgo nomine Clatovvka, sive Glattka filia Bytiz illius, qui in Pago suo Bytiz in Districtu Padbrdensi mandato Principis fuit ob excessus quosdam suspensus, cuius Filius & Frater prædictæ Virginiis VVolstreta pagam

gum VVolstreiticz, & eius Frater Lubec pagum Lubij ædificârunt, ut habet Historia Civitatis Clatoviensis. Hæc, inquam Virgo aquæ bonitate delectata Tugurium illic exstruxit, & habitationem statuit. Vbi successu temporis Civitas fundata ab ea Virgine dicta est Clatovia. Aquam inde multi ægri accipiunt, & eius refrigerio recreantur. Sed utrum morbos aliquos peilat mihi non constat.

De fonte Strassinensi ab ipsa sanctissima Cæli Regina digito factò dictum est in vita P. Alberti Chanovvsky cap. 3.

C A P V T. III

Loca sacra.

PRagæ multa sunt loca sacra, & in primis antiquæ urbis forum, illic enim multum sanguinis Christiani per totum illud forum effusum fuit quando nimicum Drahomira impia Dux per suos Ethnicos curavit Christianos mactari.

Hoc forum assererat se P. Chanovvsky nuquam sine magna reverentia ob memoriam martyrum eo loco interfectorum transire.